

Posudek konzultantky

na rigorózní práci Mgr.Lenky Chalupské na téma:

Svéprávnost a řízení o jejím omezení

Autorka předkládá k hodnocení rigorózní práci na shora uvedené téma o rozsahu 104 stran vlastního textu. Práce obsahuje všechny stanovené formální náležitosti.

Volbu tématu je třeba ocenit. Svéprávnost je základním institutem soukromého práva a podmínky jejího omezení je třeba trvale zkoumat. Náročnost tématu spočívá mj. i v tom, že jeho zpracování vyžaduje též výbornou znalost práva hmotného. Další důvody obtížnosti tématu pak spočívají v tom, že občanský zákoník zásadním způsobem změnil pojetí svéprávnosti, resp. možností zásahu do ní, a navíc byly tyto otázky předmětem nedávné novelizace občanského zákoníku (která nebyla v době ukončení a odevzdání práce ještě v účinnosti).

Práce má, kromě úvodní autorčiny úvahy, celkem 10 částí, které se v přirozené logice tématu věnují jeho všem podstatným otázkám. Systematicky je téma vyčerpáno, je rozvrženo zdařile a věcně správně (byť kapitoly 6. a 8. by mohly následovat po sobě) a těžiště práce spočívá v kapitole třetí.

Nejprve autorka připomíná základní vymezení pojmu svéprávnost dle platného práva, když v úvodní úvaze správně zdůraznila přímou souvislost svéprávnosti s důstojností člověka. Dále jsou popsány a zkoumány podmínky omezení svéprávnosti a autorka správně připomíná význam mezinárodních dokumentů. Následující dvě části práce se věnují postupně řízení o omezení svéprávnosti a řízení o opatrovnictví. V části věnované řízení o omezení svéprávnosti autorka detailně popisuje a komentuje jeho průběh. Jaký je autorčin názor ohledně legitimace k podání návrhu na zahájení tohoto řízení zdravotnickým zařízením, když připomíná názor vyslovený Nejvyšším soudem (v r. 1976), ale i opačné názory pozdější? Výklady autorky jsou fundované, vycházejí z dobré znalosti platného práva i aktuální judikatury (viz např. k otázce místní příslušnosti soudu, resp. přenesení místní příslušnosti na str.21 nebo následující výklady o ustanovení opatrovníka pro řízení posuzované osobě a k event. ustanovení této osoby opatrovníkem dle hmotného práva nebo k situaci, kdy si

posuzovaná osoba zvolí i zmocněnce a v řízení tak má dva zástupce současně). Ohledně dokazování v tomto řízení autorka správně připomíná význam a nezbytnost úplnosti skutkových zjištění a uvádí relevantní judikaturu, která se k této otázce vyslovuje. Pokud jde o výslech posuzovaného, konaný mimo soudní budovu, jde podle autorky o jiný soudní rok nebo o ohledání? Důkladný je autorčin komentář k institutu zhlédnutí posuzovaného, obohacený i o praktické poznatky. Oceňuji dále autorčin výklad ohledně podpůrných opatření, jejichž katalog upravuje občanský zákoník, a jejichž využití by mělo časově i věcně předcházet omezení svéprávnosti (včetně jmenování opatrovníka). Omezení svéprávnosti má být vždy až krajním řešením. Stejně důkladný je autorčin výklad k obsahu výroku rozhodnutí, jímž se svéprávnost omezuje, a to i ohledně vymezení časového určení omezení. Správně autorka připomíná právní režim běžných záležitostí každodenního života.

Autorka neopomněla rovněž zpracovat a komentovat zvláštní mechanismus změny (vedle odvolání) a zrušení rozhodnutí o omezení svéprávnosti, přičemž správně rozlišuje navrácení svéprávnosti a účinky zrušení rozhodnutí o jejím omezení. Zabývá se i náklady tohoto řízení. Problém revidování stavu posuzované osoby vyvolaný mj. přechodnými ustanoveními OZ zkoumá pak autorka ve zvláštní kapitole samostatně a i zde připomíná názor Nejvyššího soudu z března 2014. Kapitola věnovaná opatrovnickému řízení je opět komplexním a zasvěceným výkladem problémů, které je třeba v praxi řešit, včetně obtížné a mimořádně důležité volby osoby opatrovníka a včetně problematiky tzv. veřejného opatrovnictví. Stejně tak vyčlenila autorka do samostatné kapitoly své úvahy nad obtížemi přechodu na zásadně odlišný právní režim. Následující kapitola se pak věnuje tzv. řízení o přiznání svéprávnosti řízení. Novelizaci občanského zákoníku, která - v mezičase od odevzdání práce - nabyla účinnosti je věnována rovněž samostatná kapitola. Práci uzavírají autorčiny úvahy de lege ferenda, např. k otázce, zda má být údaj o omezení svéprávnosti uváděn v osobním dokladu či nikoliv.

Celkově hodnotím rigorózní práci Mgr. Lenky Chalupské jako zdařilé zvládnutí rigorózního zadání, kterým autorka zcela prokazuje schopnost samostatné hlubší analýzy nelehkého právního institutu. Práce svým rozsahem, obsahem i způsobem zpracování zcela splňuje požadavky kladené na tento druh prací a proto ji doporučuji k ústní obhajobě, v jejímž rámci necht' se autorka vyjádří ke shora vyjádřeným otázkám.

Praha, květen 2017

Doc. JUDr. Alena Macková, Ph.D.

